

ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตงที่มีต่อสมรรถนะการสื่อสารและ สมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Effects of Using Competency-Based Local Curriculum *Mae Taeng Path* on Communication and Occupational Competencies of Grade 7 Students

พัชรภรณ์ คำโพธิ์^{1*}, สมเกียรติ อินทสิงห์² และศักดิ์ สวาทยานันท์³
Patcharaponr Kumpo^{1*}, Somkiart Intasingh² and Sakda Swathanan³

¹สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹Graduate in Curriculum and Instruction Division, Faculty of Education, Chiang Mai University

²รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

²Associate Professor Dr. of Curriculum and Instruction Division, Faculty of Education, Chiang Mai University

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

³Assistant Professor Dr. of Curriculum and Instruction Division, Faculty of Education, Chiang Mai University

*Corresponding author, E-mail: patcha_okp@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ออกแบบและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตงเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เปรียบเทียบระดับสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง และ 3) เปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแม่แตง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 36 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสาร และแบบประเมินสมรรถนะด้านอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที ผลการศึกษา พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตงเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เกษตรอินทรีย์ ที่สร้างขึ้นมีทั้งหมด 14 แผน รวม 20 ชั่วโมง มีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สมรรถนะการสื่อสารของนักเรียน หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) สมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้น หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ, สมรรถนะการสื่อสาร, สมรรถนะด้านอาชีพ

Abstract

The objectives of this study were 1) to design and assess the learning management plan in the competency-based local curriculum *Mae Taeng Path* to enhance communication and occupational competencies of grade 7 students, 2) to compare the levels of communication competence of grade 7 students before and after learning using the competency-based local curriculum *Mae Taeng Path*, and 3) to compare the levels of occupational competencies of grade 7 students before and after learning using the competency-based local curriculum *Mae Taeng Path*. The research sample consisted of 36 grade 7 students

from Maetang School, in the second semester of academic year 2023, and they were selected by cluster random sampling. The research tools employed in the experiment included a learning management plans in competency-based local curriculum *Mae Taeng Path*. Data collection tools encompassed communication competency assessment form and occupational competency assessment form. The data were analyzed by means, standard deviations, and t-test. The study findings were summarized as follows: 1) the 14 learning management plans totaling 20 hours with organic farming theme within the learning management plan in the local competency-based local curriculum *Mae Taeng Path* to enhance communication and occupational competencies of grade 7 students, were found to be of the highest propriety level. 2) the communication competencies of students after using the local competency-based local curriculum *Mae Taeng Path* unit were significantly higher than before at a statistically significant level of .01, and 3) the occupational competencies of students after using the local competency-based local curriculum *Mae Taeng Path* unit were significantly higher than before at a statistically significant level of .01.

Keywords: Competency-Based Local Curriculum, Communication Competencies, Occupational Competencies

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยเผชิญความท้าทายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในหลายมิติ โดยเฉพาะในด้านคุณภาพและสมรรถนะของแรงงานที่เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาประเทศ ทำให้มีความจำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาสมรรถภาพของแรงงานให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจึงมีการวางแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาคนในชาติ ให้เป็นผู้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง โดยการพัฒนาสมรรถนะควรเริ่มตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาและเข้มข้นขึ้นเมื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา (Hunter, 2006) ดังนั้นเยาวชนไทยทุกคนในฐานะอนาคตของชาติจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะเพื่อให้เกิดเป็นสมรรถนะที่ใช้ในการพัฒนาประเทศต่อไป กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ผ่านโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรม โดยมุ่งหวังให้โรงเรียนนำร่องเหล่านี้พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อเตรียมความพร้อมเยาวชนให้มีคุณภาพและมีสมรรถนะที่เหมาะสม อีกทั้งได้กำหนดสมรรถนะหลัก ได้แก่ สมรรถนะการจัดการตนเอง สมรรถนะการคิดขั้นสูง สมรรถนะการสื่อสาร สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน รวมไปถึงสมรรถนะด้านอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

โรงเรียนแม่แตงเป็นหนึ่งในโรงเรียนนำร่องในพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดเชียงใหม่จึงได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* โดยเนื้อหาในรายวิชาว่าด้วยอัตลักษณ์ท้องถิ่นของอำเภอแม่แตง 6 เรื่อง แบ่งตามชั้นการเรียนรู้ อันประกอบด้วย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องเกษตรอินทรีย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องวิถีแพรรณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องนวัตกรรมเยาว์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องแม่แตงแดนวัฒนธรรม และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่องผู้ประกอบการสัมฤทธิ์ โดยการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดสมรรถนะอย่างแท้จริง โดยเฉพาะสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพที่ได้บรรจุเข้าเป็นสมรรถนะหลักที่นักเรียนต้องได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ชั้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในรายวิชาเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากผลการประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าทักษะทางการสื่อสารของนักเรียนชั้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานที่โรงเรียนตั้งไว้ ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน อีกทั้งสมรรถนะการสื่อสารเป็นรากฐานแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ ของนักเรียน เป็นความสามารถพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้เป็ความสามารถที่ยั่งยืนเมื่อจบการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) และสมรรถนะด้านอาชีพนั้นก็มีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของนักเรียน เพราะจากผลสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียน ปีการศึกษา 2565 โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง พบว่านักเรียน

ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทักษะและกระบวนการทำงานเพื่อเตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการในอนาคต ซึ่งการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีสมรรถนะจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง โดยต้องทำผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตั้งแต่ระดับเริ่มต้น สู่ระดับกำลังพัฒนา จนมีความสามารถ และมีทักษะเหนือความคาดหวัง เพื่อให้เป็นผู้มีสมรรถนะในที่สุด (พิมพ์พันธ์ เฉลิมคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, 2563) ทั้งนี้สิ่งสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะคือกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ที่มีแนวคิดในการนำรูปแบบการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนา โดยมีการวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์และเกิดสมรรถนะ อาจจะปรับหรือเพิ่มขึ้นตอนย่อยที่เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมเจตคติ/คุณลักษณะ ความรู้ และทักษะ อีกทั้งเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกให้นักเรียนได้ประยุกต์ใช้และเกิดการพัฒนาสมรรถนะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) โดยเริ่มจากการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายของจุดประสงค์รายวิชาและเกิดสมรรถนะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของโรงเรียนแม่แตง ปีการศึกษา 2565 พบว่าโรงเรียนแม่แตงยังขาดข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะและแนวทางการประเมินสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลสมรรถนะนี้ เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการทางสถิติที่มีความสำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะตอบสนองวัตถุประสงค์ กรอบแนวความคิด สมมุติฐาน เทคนิคการวัด และการวิเคราะห์ข้อมูล หากขาดซึ่งข้อมูลก็ไม่สามารถวิเคราะห์ผลและแปลผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์หลักสูตรได้ และนอกจากปัญหาเรื่องข้อมูลสมรรถนะของนักเรียนแล้วยังรวมถึงเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของโรงเรียนอีกด้วย โดยผู้ศึกษาได้ทำการประเมินและวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา *วิถีแม่แตง* ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของครูผู้สอนพบว่าครูผู้สอนใช้เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเนื้อหาของเรื่องที่สอนผ่านรูปแบบการสอนแบบท่องจำ ซึ่งขาดการออกแบบการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อีกทั้งขาดการให้นักเรียนปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ สร้างสรรค์งาน และนำเสนองานด้วยตัวเองรวมถึงขาดการประเมินสมรรถนะที่ชัดเจน จึงสรุปได้ว่า วิธีการจัดการเรียนรู้และรูปแบบการประเมินสมรรถนะที่พบนั้นไม่ได้มุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะเท่าที่ควร โดยเฉพาะสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพที่มีความสำคัญและต้องได้รับการพัฒนา ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรคือ นักเรียนเป็นผู้มีสมรรถนะ

จากที่กล่าวมาล้วนเป็นความสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลสมรรถนะของนักเรียนและการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* ที่มีต่อสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อลงข้อสรุปถึงข้อมูลปัจจุบันและใช้หาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* ในการเสริมสร้างสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนโรงเรียนแม่แตงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อออกแบบและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง*
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง*

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* หมายถึง รายวิชาเพิ่มเติมแบบบูรณาการของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนแม่แตง อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีสมรรถนะหลัก คุณภาพ และทักษะชีวิต ด้วยการส่งเสริมความรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนของอำเภอแม่แตง เฉพาะในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เกษตรอินทรีย์

2. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง รายละเอียดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และจุดเน้นของหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารสำคัญ 4) ขอบเขตเนื้อหา 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล จำนวน 14 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 20 ชั่วโมง โดยผ่านการประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

3. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* เรื่อง เกษตรอินทรีย์ ขึ้นใหม่ จำนวน 14 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 20 ชั่วโมง โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เปิดสมอง ขั้นที่ 2 ประลองยุทธ์ ขั้นที่ 3 ถอดความคิด และขั้นที่ 4 พิธีงาน

4. สมรรถนะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาไทย โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ เกิดความเข้าใจ และเห็นคุณค่า โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยผู้ศึกษาใช้องค์ประกอบของ CBE Thailand (2023) ประกอบด้วย 1) การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ 2) การรับและส่งสารบนความเข้าใจ ความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และ 3) การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม วัดได้โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

5. สมรรถนะด้านอาชีพ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานที่การบูรณาการความรู้ ทักษะ และเจตคติต่ออาชีพเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของงานที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้ศึกษาใช้องค์ประกอบของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ประกอบด้วย 1) การวางแผนดำเนินงานตามหลักการและกระบวนการ 2) การปฏิบัติงานพื้นฐานอาชีพตามหลักการและกระบวนการ และ 3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพ วัดได้โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะด้านอาชีพที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้ ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร และสมรรถนะด้านอาชีพจนมีระดับสมรรถนะที่สูงขึ้น
3. ได้แนวทางสำหรับครูผู้สอนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. ได้ข้อมูลผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* จัดเป็นฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนแม่แตง

วิธีดำเนินการศึกษา

ผู้ศึกษาดำเนินการศึกษาในประเด็น ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนแม่แตงอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีความสามารถต่างกัน จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 188 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนแม่แตงอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 36 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) ซึ่งใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เกษตรอินทรีย์ จำนวน 14 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 20 ชั่วโมง ที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ แผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง*

ตัวแปรตาม คือ สมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 20 ชั่วโมง แต่ละแผนประกอบด้วย 4 ขั้นตอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะที่ผู้ศึกษาสังเคราะห์ขึ้น ดังนี้ ขั้นที่ 1) เปิดสมอง ขั้นที่ 2) ประลองยุทธ์ ขั้นที่ 3) จุดความคิด และขั้นที่ 4) พิสูจน์งาน โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประเมินคุณภาพความเหมาะสม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.35$)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีลักษณะเป็นรายการสังเกตพฤติกรรมเทียบกับมาตรฐานประเมินค่า 4 ระดับ โดยนักเรียนประเมินตนเอง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และแบบประเมินแบ่งตอนตามองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารทั้ง 3 ด้าน รวม 7 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การรับสารอย่างมีสติและถอยร่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้
1) การรับสารด้วยความใส่ใจผ่านประสาทสัมผัสในการรับสาร 2) การตีความสารที่ส่งมาได้ทั้งความคิด ความรู้สึก และเจตนา และ 3) การนำสารมาใช้พัฒนาตนเองและสังคม รวม 3 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 2 การรับและส่งสารบนความเข้าใจ ความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ซึ่งประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การรับส่งสารด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยปราศจากความขัดแย้งต่าง ๆ และ 2) การรู้เท่าทันสารบนพื้นฐานความเข้าใจในบริบทสังคมที่มีความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง รวม 2 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การเลือกใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา และ 2) การสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร รวม 2 ตัวบ่งชี้

2.2 แบบประเมินสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 มีลักษณะเป็นรายการสังเกตพฤติกรรมเทียบกับมาตรฐานประเมินค่า 4 ระดับ โดยนักเรียนประเมินตนเอง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 00 และแบบประเมินแบ่งตอนตามองค์ประกอบของสมรรถนะด้านอาชีพทั้ง 3 ด้าน รวม 7 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วางแผนดำเนินงานตามหลักการและกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมายของงานอย่างชัดเจน 2) กำหนดวิธีการที่มุ่งไปสู่เป้าหมายที่ได้ตั้งไว้อย่างชัดเจน และ 3) กำหนดระยะเวลาในการบรรลุเป้าหมายของงานอย่างชัดเจน รวม 3 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 2 ปฏิบัติงานพื้นฐานอาชีพตามหลักการและกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้
1) การดำเนินงานตามหลักการ และ 2) การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ รวม 2 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 3 ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนางานอาชีพ และ 2) การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพ รวม 2 ตัวบ่งชี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากภาควิชาพื้นฐานและพัฒนาการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขออนุญาตทำการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

2. ประเมินสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพ โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสาร และแบบประเมินสมรรถนะด้านอาชีพ ดำเนินการในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 36 คน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 14 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 20 ชั่วโมง ดำเนินการระหว่างวันที่ 1-29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

4. ประเมินสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แดง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพครบ 14 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสาร และแบบประเมินสมรรถนะด้านอาชีพ ดำเนินการในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้แบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งพิจารณาจากค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง มีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อมูลการประเมินสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพ ใช้การหาค่าเฉลี่ย จากนั้นแปลผลเทียบกับเกณฑ์ 4 ระดับ ตามระดับสมรรถนะ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.00 หมายถึง นักเรียนมีสมรรถนะอยู่ในขั้นเหนือความคาดหวัง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง นักเรียนมีสมรรถนะอยู่ในขั้นสามารถ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง นักเรียนมีสมรรถนะอยู่ในขั้นกำลังพัฒนา

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง นักเรียนมีสมรรถนะอยู่ในขั้นเริ่มต้น

ผลการศึกษา

1 ผลการออกแบบและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แดง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.1 ผลการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แดง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แดง*

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	จุดเน้นเนื้อหา/สาระสำคัญ	จำนวน
1) เกษตรอินทรีย์คืออะไร	- การทำแบบทดสอบสมรรถนะก่อนการจัดการเรียนรู้ - ทบทวนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และความรู้เบื้องต้นในการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์	1
2) ขยายที่ไหนช่วยบอก	ความต้องการของตลาดในชุมชนอำเภอแม่แตง	2
3) ออกแบบบรรจุภัณฑ์	การออกแบบบรรจุภัณฑ์	1
4) รังสรรค์โลโก้	การออกแบบโลโก้	2
5) Show สินค้าผ่านโฆษณา	การออกแบบสื่อโฆษณา	2
6) จัดการคำรายรับ - รายจ่าย	บัญชีรายรับ-รายจ่าย	1
7) ศึกษาประโยชน์หลากหลายของผักอินทรีย์	ประโยชน์ของผักอินทรีย์	1
8) วางแผนวิธีการพร้อมปลูกผัก	การปลูกผักอินทรีย์	2
9) รู้หลักการจัดจำหน่ายออนไลน์	การจัดจำหน่ายสินค้าออนไลน์	2
10) เก็บเกี่ยวเตรียมวางขาย	การเก็บเกี่ยวผลผลิต	1
11) จำหน่ายผลผลิต	การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร	1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	จุดเน้นเนื้อหา/สาระสำคัญ	จำนวน
12) รวมพลสรุปงาน	การสรุปผลการดำเนินงาน	1
13) แชรส์ผลประกอบการหน้าชั้นเรียน	การนำเสนอผลการดำเนินงานกลุ่ม	2
14) ความพึงพอใจสัมฤทธิ์ผล	การทำแบบทดสอบสมรรถนะหลังการจัดการเรียนรู้	1
รวม		20

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แต่ง ที่ออกแบบไว้มีจำนวน 14 แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเวลา 20 ชั่วโมง และมีจุดเน้นเนื้อหา/สาระสำคัญแยกเป็นรายแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เปิดสมอง เน้นการกระตุ้นความอยากรู้แก่นักเรียน ขั้นตอนที่ 2 ประลองยุทธ์ เน้นให้นักเรียนสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ขั้นตอนที่ 3 จุดความคิด กระตุ้นให้นักเรียนใช้ทักษะและกระบวนการเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ และขั้นตอนที่ 4 พิชิตงาน เน้นให้นักเรียนได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้

1.2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แต่งเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แต่ง

แผนการจัดการเรียนรู้	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เกษตรอินทรีย์คืออะไร	4.65	0.43	มากที่สุด
2. ชายที่ไหนช่วยบอก	4.58	0.24	มากที่สุด
3. ออกแบบบรรจุภัณฑ์	4.80	0.22	มากที่สุด
4. รังสรรค์โลโก้	4.60	0.39	มากที่สุด
5. show สินค้าผ่านโฆษณา	4.95	0.05	มากที่สุด
6. จัดการคำรายรับ-รายจ่าย	4.73	0.23	มากที่สุด
7. หาความหมายการปลูกผักอินทรีย์	4.53	0.33	มากที่สุด
8. วางแผนวิธีการปลูกผัก	4.62	0.37	มากที่สุด
9. รู้หลักการจัดจำหน่ายออนไลน์	4.84	0.15	มากที่สุด
10. เก็บเกี่ยวเตรียมวางขาย	4.36	0.39	มาก
11. จำหน่ายผลิตผล	4.49	0.65	มาก
12. รวมพลสรุปงาน	4.47	0.70	มาก
13. แชรส์ผลประกอบการหน้าชั้นเรียน	4.71	0.33	มากที่สุด
14. ความพึงพอใจสัมฤทธิ์ผล	4.58	0.47	มากที่สุด
รวม	4.64	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แต่งที่ออกแบบไว้ โดยรวมมีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.35$)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง ตามองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสาร ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ องค์ประกอบที่ 2 การรับและส่งสารบนความเข้าใจ ความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และองค์ประกอบที่ 3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง (n=36)

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน				หลังเรียน				df	t-test	p-value
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับสมรรถนะ	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับสมรรถนะ	แปลผล			
1	36	22.19	4.64	2.47	กำลังพัฒนา	30.47	2.39	3.39	สามารถ	35	13.68	.000**
2	24	14.89	3.24	2.48	กำลังพัฒนา	20.33	1.11	3.39	สามารถ	35	16.57	.000**
3	24	14.67	3.39	2.44	กำลังพัฒนา	20.81	2.39	3.47	สามารถ	35	12.02	.000**
คะแนนรวม	84	51.75	3.97	2.46	กำลังพัฒนา	71.61	0.95	3.41	สามารถ	35	24.71	.000**

**p<.01

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการสื่อสารหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยก่อนการจัดการเรียนรู้นักเรียนมีคะแนนสมรรถนะการสื่อสารโดยรวม อยู่ในระดับกำลังพัฒนา (ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะเท่ากับ 2.46) ภายหลังการจัดการเรียนรู้นักเรียนมีคะแนนของสมรรถนะการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับสามารถ (ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะเท่ากับ 3.41)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง ตามองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสาร ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนดำเนินงานตามหลักการและกระบวนการ องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานพื้นฐานอาชีพตามหลักการและกระบวนการ และองค์ประกอบที่ 3 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพ ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง (n=36)

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน				หลังเรียน				df	t-test	p-value
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับสมรรถนะ	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับสมรรถนะ	แปลผล			
1	36	21.72	1.71	2.41	กำลังพัฒนา	30.50	1.62	3.49	สามารถ	35	22.85	.000**
2	24	14.92	1.73	2.49	กำลังพัฒนา	20.50	1.11	3.42	สามารถ	35	15.75	.000**
3	24	13.33	2.16	2.22	กำลังพัฒนา	20.92	1.89	3.49	สามารถ	35	15.17	.000**
คะแนนรวม	84	49.97	3.97	2.38	กำลังพัฒนา	71.92	1.68	3.42	สามารถ	35	31.03	.000**

**p<.01

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะด้านอาชีพหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แดง* สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยก่อนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนสมรรถนะด้านอาชีพโดยรวม อยู่ในระดับกำลังพัฒนา (ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะเท่ากับ 2.38) ภายหลังการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนของสมรรถนะด้านอาชีพโดยรวม อยู่ในระดับสามารถ (ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะเท่ากับ 3.42)

อภิปรายผลการการศึกษา

สำหรับการอภิปรายผลการการศึกษา ผู้ศึกษาได้จำแนกประเด็นเป็นดังนี้

1. ผลการออกแบบและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แดง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้ศึกษาแบ่งประเด็นอภิปรายตามองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ผลการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แดง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นทั้งหมด 14 แผน รวม 20 ชั่วโมง โดยผู้ศึกษาได้ ศึกษาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างละเอียด และวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้สมรรถนะเชิงรุกและแนวทางการนำ กรอบสมรรถนะหลักมาสู่การพัฒนาการเรียน จากนั้นจึงออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน และกระบวนการตาม องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ คือ มีสาระสำคัญ สมรรถนะประจำแผนการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เชิงพฤติกรรม และสาระการเรียนรู้ ตลอดจนสื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมไปถึงกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาได้ออกแบบโดยเน้นให้ นักเรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน อีกทั้งมีการวัดประเมินผลที่ สอดคล้องกับสมรรถนะที่กำหนด สอดคล้องกับ เอกรินทร์ สัมมาศาล และคณะ (2552) ที่กล่าวว่าองค์ประกอบของแผนการจัด การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ควรตระหนักถึงเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องเขียนตามลำดับองค์ประกอบ และหากขาดองค์ประกอบใดก็อาจทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สมบูรณ์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีองค์ประกอบที่ ครบถ้วนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน และยิ่งไปกว่านั้นคือได้ออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา นั่นคือหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แดง* ที่มี วัตถุประสงค์ให้เป็นผู้รู้จักท้องถิ่นและมีสมรรถนะ โดยเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ว่าด้วยอัตลักษณ์ท้องถิ่น เรื่อง เกษตรอินทรีย์ที่นักเรียนจะได้ศึกษาเรื่องการทำเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลักของชุมชนโดยรอบอำเภอแม่แดง ผ่านการจัดการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะ 4 ขั้นตอนที่ผู้ศึกษาออกแบบ ได้แก่ ขั้นที่ 1 เปิดสมอง ขั้นที่ 2 ประลองยุทธ์ ขั้นที่ 3 ถอดความคิด และขั้นที่ 4 พิสูจน์งาน ทั้ง 4 ขั้นตอนล้วนมุ่งเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดสมรรถนะอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ที่ระบุถึงลักษณะของแผนการสอนที่ดีว่าต้องมีการวางแผนการสอนของ หลักสูตรรายวิชาที่เกิดจากการศึกษาและกำหนดแนวทางรวมถึงวิธีการตั้งแต่ก่อนการสอน ขณะดำเนินการสอนและหลังการสอน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา ส่งผลให้ นักเรียนที่ได้ผ่านการเรียนจบหลักสูตรรายวิชานั้นแล้วสามารถปฏิบัติงานได้ บรรลุเป้าหมายของจุดประสงค์รายวิชาและสมรรถนะ รายวิชา และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) ที่กล่าวถึงลักษณะของแผนการสอนที่ดีว่า ต้องสามารถใช้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนานักเรียนให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์และบรรลุจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้ได้ เช่นเดียวกันกับ ศุภลักษณ์ ทอนจีน (2558) ที่ระบุว่าแผนการสอนต้องประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญคือการเสริมสร้าง กิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วย ตนเอง และเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนรับรู้และเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาลักษณ์ สายคำภา (2564) ที่ได้ ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกในสถานศึกษาโดยให้ความสำคัญกับด้านต่อไปนี้ 1) ด้านการกำหนดสมรรถนะที่ ต้องการพัฒนานักเรียน 2) ด้านการพิจารณาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ 3) ด้านการ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริงและตอบรับวัตถุประสงค์ และ 3) ด้าน การกำหนดวัตถุประสงค์กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุกพบว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกมี ความสัมพันธ์กับสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากว่าผู้ศึกษาได้ศึกษาองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างละเอียด ผนวกกับการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนสอนฐานสมรรถนะก่อนการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ให้ตอบรับกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีละเอียดที่จำเป็นในแต่ละองค์ประกอบ เริ่มด้วยด้านของส่วนนำที่มีการระบุสมรรถนะได้ถูกต้องและสัมพันธ์กับแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้สอดคล้องกับสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพ ในส่วนของการเขียนสาระการเรียนรู้นั้นได้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และยังสามารถระบุสาระสำคัญได้ถูกต้องและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้อีกด้วย ต่อมาในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีการระบุถึงกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะแก่นักเรียนได้อย่างชัดเจนตั้งแต่ ขั้นที่ 1 เปิดสมอง ได้ระบุกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 2 ประลองยุทธ์ ได้ให้รายละเอียดถึงกิจกรรมที่ให้นักเรียนสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ขั้นที่ 3 ฝึกความคิด มีการกล่าวถึงกิจกรรมที่ให้นักเรียนใช้ทักษะและกระบวนการเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ และขั้นที่ 4 พิธีงาน มีการกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม และในด้านสื่อการเรียนการสอนนั้น มีการคัดสรรสื่อการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ระบุไว้ ทั้งยังมีการคัดสรรแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนได้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของแผนการจัดการเรียนรู้อีกด้วย ในส่วนของการวัดและประเมินผลก็ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินที่ถูกต้องและชัดเจน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาออกแบบจึงมีความสมบูรณ์ทั้งในส่วนขององค์ประกอบและเนื้อหา และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ รวีวรรณ วงศ์เดชาเนตร (2563) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร เป็นแนวทางให้ผู้สอนอย่างชัดเจน มีองค์ประกอบที่ครบถ้วน เข้าใจง่าย และนำไปใช้สอนได้จริง นักเรียนเกิดทักษะจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ขั้นตอนการจัดทำ และหลักการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี เพื่อส่งผลให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องทราบองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบของ แผนการจัดการเรียนรู้ และขั้นตอนของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างถ่องแท้

2. สมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยหลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แตง* สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ศึกษาแบ่งประเด็นอภิปรายตามองค์ประกอบดังนี้

2.1 องค์ประกอบด้านการรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจของนักเรียน สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยผสมผสานหลักของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะกับแนวทางการจัดการเรียนรู้สมรรถนะเชิงรุกซึ่งผนวกเข้ากับแนวทางการนำรอบสมรรถนะหลักมาสู่การพัฒนาเด็กนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร จากทั้ง 4 ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะขั้นที่ 1 เปิดสมอง ที่เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้รอบตัวอย่างหลากหลายแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลที่หามาได้ก่อนนำข้อมูลเหล่านั้นร่วมแลกเปลี่ยนกับนักเรียนคนอื่นต่อไป ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดแนวความคิดความเข้าใจที่ถูกต้องและกว้างขวางยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากทักษะในการค้นคว้าในตัวนักเรียนได้เกิดขึ้น โดยเริ่มจากการกำหนดสิ่งที่ต้องการและสนใจใคร่รู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งการรับข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้มากกว่าแหล่งเดียวจะทำให้เด็กสามารถวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของข้อมูล และสามารถเปรียบเทียบข้อเท็จจริงที่ได้มาว่าควรเชื่อถือหรือไม่ สอดคล้องกับ American Library Association (อ้างถึงใน นฤมล รื่นไวย, 2552) ที่กล่าวว่าการศึกษาสารสนเทศ อันได้แก่ การมีทักษะในสืบค้นสารสนเทศ ทักษะการวิเคราะห์สารสนเทศ และทักษะการนำเสนอสารสนเทศไปใช้อย่างเป็นประโยชน์ จะทำให้นักเรียนได้รับทักษะการรับสารด้วยความใส่ใจผ่านประสาทสัมผัสในการรับสารและทักษะการตีความสารที่ได้รับมา และเป็นไปในทิศทางเดียวกับ ปรีศนา เชี่ยวสุทธิ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อในด้านทักษะการสร้างสรรค โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อมากกว่าหนึ่งประเภทในการทำกิจกรรมพบว่านักเรียนมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อด้านทักษะการสร้างสรรคหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 องค์ประกอบด้านการรับและส่งสารด้วยความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ในขั้นที่ 2 ประลองยุทธ์ ได้นำนกิจกรรมที่ให้นักเรียนนำเสนอที่ได้รับจากการตีความจากขั้นที่ 1 เข้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับเพื่อนในกลุ่มก่อนที่จะจัดกระทำข้อมูลที่ได้รับจากสมาชิกทุกคนให้เป็นข้อมูลที่ตกลงกันของกลุ่ม ด้วยกิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้รับสารจากความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมถึงได้เปิดรับความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในกลุ่ม อันเป็นพื้นฐานไปสู่การรับและส่งสารอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ พัชราภา เอื้ออมรวิช (2560) กล่าวว่า การสื่อสารร่วมกับบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันนั้น ย่อมจะต้องมีการเรียนรู้ถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้สื่อสาร ดังนั้นการสื่อสารที่ดีจะต้องใช้ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีควบคู่กันไปด้วย จึงจะทำให้การสื่อสารนั้นประสบผลสำเร็จ โดยนักเรียนต้องมีการจัดการตนเองให้พร้อมทั้งด้านความรู้และข้อมูล รวมถึงความพร้อมด้านทัศนคติที่อยากจะมาแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยความเต็มใจปราศจากอคติ หรือที่เรียกว่าการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการฟังที่ใส่ใจฟังผู้พูดอย่างโดยปราศจากการตัดสิน ฟังลึกกว่าแค่คำพูด ได้ยินในสิ่งที่ผู้พูดไม่ได้พูด เช่น ความรู้สึก อารมณ์ ความต้องการ คุณค่า และความเชื่อ เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้นักเรียนฟังอย่างปล่อยวางจากความรู้เดิม ๆ ที่รับรู้หรือเรียนมา แม้กระทั่งความรู้ก็ว่าผู้พูดมีนิสัยอย่างไร สอดคล้องกับที่ วิลลา ฐานาญจน์ (2563) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการฟัง โดยเฉพาะการฟังอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และการลดความขัดแย้งในสังคม อีกทั้งยังเป็นทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ในตัวตน ที่จะทำให้มีการถ่ายทอดออกมาได้อย่างลื่นไหลพรั่งพรู ก็ด้วยประสิทธิภาพของการฟังอย่างลึกซึ้ง อันเป็นการฝึกทักษะการรู้เท่าทันสารบนพื้นฐานความเข้าใจในบริบทสังคมที่มีความคิดและวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนกันโดยปราศจากความขัดแย้งในตัวตนนักเรียน เช่นเดียวกับที่ ศิริพร ไกรสมมาตร (2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งได้ใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบนำมาผสมผสานกัน ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม การฝึกคิด การแก้ปัญหา การเน้นกระบวนการ การสอนแบบปริศนาความคิดและการสอนแบบร่วมกันคิด พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจ ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติ และค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเกี่ยวกับการเคารพความแตกต่างของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 องค์ประกอบด้านการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ในขั้นที่ 3 อดุลความคิด ซึ่งเน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนใช้ทักษะการสื่อสารทั้งภาษาพูดและการแสดงออกทางท่าทางเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความคิดของนักเรียนแต่ละคนในการทำงานกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อสรุปของกลุ่ม โดยนักเรียนจะต้องเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารที่จะทำให้การทำงานกลุ่มราบรื่น ได้ข้อมูลครบถ้วน ตรงตามจุดประสงค์ที่ตนเองต้องการสื่อสาร โดยต้องคำนึงถึงความขัดแย้งหรือผลกระทบที่อาจตามมาหลังการสื่อสารนั้น ๆ และสรุปจบด้วยขั้นที่ 4 พิชิตงาน ซึ่งเน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ผ่านการสร้างสรรค์ชิ้นงานและนำเสนอผลงานผ่านช่องทางที่หลากหลายในรูปแบบที่ไม่จำกัด ซึ่งนักเรียนจะต้องเลือกใช้วิธีการนำเสนอผลงานที่เหมาะสม ผ่านการคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ อาทิ วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร รูปแบบการนำเสนอ เวลา น้ำเสียง ความรู้สึก บุคลิกภาพ รวมถึงขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งกิจกรรมนี้จะทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารโดยใช้กลวิธีที่เหมาะสมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ดังที่ Virtual Lab School (2021) ได้ระบุว่ากลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียน คือการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย การสร้างสภาพแวดล้อมทางภาษาและการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในประสบการณ์ที่มีความหมายโดยครูควรเป็นแบบอย่างในการสื่อสารให้แก่นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ รวมทั้งให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสภาพแวดล้อมที่สนุกสนาน สอดคล้องกับที่ Deboer (1983) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการฟังของการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาวิธีการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการฟังให้ดีขึ้น ผลวิจัยพบว่า ความสามารถในการฟังสามารถพัฒนาขึ้นได้จากการรับสารผ่านแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่นเดียวกับ บัณฑิตา จารุมหา และพยอม ก้อนในเมื่อง (2563) ได้ศึกษาวิธีพัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพพบว่า ทักษะการพูดที่มีประสิทธิภาพต้องฝึกการใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษาให้เหมาะสม ทักษะการอ่านควรฝึกเตรียมความพร้อมก่อนอ่าน คิดวิเคราะห์ และจดบันทึก ส่วนทักษะการเขียนควรฝึกตั้งแต่การคิดประเด็น การทบทวนวรรณกรรม การวางแผนเรื่อง การลงมือเขียน และการตรวจทานข้อมูลหลังจากจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีการรับสารอย่างมีสติและถ้อยคำสละเพื่อให้เกิดความเข้าใจ นำไปสู่การรับและส่งสาร

บนความเข้าใจ ความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง อีกทั้งยังมีการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมอีกด้วย สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แดง* สามารถพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนได้ ดังที่ กรรณา โพธิ์เต็ง (2558) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารไว้ว่าการสื่อสารที่ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสารที่เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน การกำหนดแผนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้การทำงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายได้

3. สมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ *วิถีแม่แดง* สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ศึกษาแบ่งประเด็นอภิปรายตามองค์ประกอบดังนี้

3.1 องค์ประกอบด้านการวางแผนดำเนินงานตามหลักการและกระบวนการ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยผสมผสานหลักของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะกับแนวทางการจัดการเรียนรู้สมรรถนะเชิงรุกซึ่งผนวกเข้ากับแนวทางการนำกรอบสมรรถนะหลักมาสู่การพัฒนาการเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านอาชีพ จากทั้ง 4 ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะขั้นที่ 1 เปิดสมอง ที่เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการกระตุ้นความคิดในการออกแบบชิ้นงานว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร และใช้เวลาเท่าไร ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการกำหนดเป้าหมาย กำหนดวิธีการ และกำหนดระยะเวลาในการทำงานด้วยตนเอง ร่วมกับขั้นที่ 2 ประลองยุทธ์ ที่เป็นกิจกรรมการรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย ทำให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการวางแผนตัดสินใจ ดังที่ นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2561) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการวางแผนดำเนินงานนั้นเป็นพื้นฐานการบริหารจัดการระบบความคิด หรือความสามารถในการคิดวางแผนหรือคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย โดยทักษะด้านการวางแผนสามารถฝึกฝนและพัฒนาได้ด้วยการกระตุ้นผ่านกิจกรรมที่เหมาะสม เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการจัดลำดับขั้นตอนความสำคัญ กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการตัดสินใจ กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการกำหนดหรือมอบหมายงานที่เหมาะสมกับทักษะ และกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการวางแผนการจัดการ เป็นต้น สอดคล้องกับ ชลธิชา ชุนสอาด (2562) ที่ได้ศึกษากระบวนการกลุ่มร่วมกับการชี้แนะเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนและจัดระบบของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ทักษะการวางแผนและจัดระบบของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านทักษะการวางแผนและจัดระบบในด้านที่บกพร่องดีขึ้น

3.2 องค์ประกอบด้านการปฏิบัติงานพื้นฐานอาชีพตามหลักการและกระบวนการ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ในขั้นที่ 2 ประลองยุทธ์ ที่เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนด้วยการแลกเปลี่ยนแนวทางการทำงานจากขั้นที่ 1 ร่วมกัน จากนั้นหาแนวทางการทำงานที่ดีที่สุดของกลุ่ม ซึ่งเป็นการทำงานเป็นทีม ผลลัพธ์ของการทำงานรูปแบบนี้จะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สิ่งนี้เป็นส่วนสำคัญในการผลักดันนักเรียนให้พัฒนาตัวเองตลอดเวลา เพราะหากนักเรียนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี จะทำผลงานเป็นที่น่าพอใจและประสบผลสำเร็จ ดังที่ พิชิต เทพวรรณ (2554) กล่าวว่าการทำงานเป็นทีมเป็นการตระหนักถึงความร่วมมือ การแบ่งปัน การทำงานแบบเครือข่าย เป็นการทำงานที่มีใช้เพียงแต่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องในระยะยาว และริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ทั้งนี้ เพื่อสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขัน และการสร้างพลังรวมอันทำให้องค์กรอยู่รอดและเจริญเติบโต ตลอดจนเป็นการกระตุ้นการพัฒนาทักษะการทำงานของสมาชิกในกลุ่มเพื่อเอื้อต่อผลลัพธ์การทำงานของกลุ่มในภาพรวมด้วย เกี่ยวเนื่องสู่การจัดการเรียนรู้ขั้นที่ 3 ฝึกความคิด เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนใช้ทักษะและกระบวนการทางเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสร้างชิ้นงานตามแนวทางการทำงานของกลุ่มที่ได้ออกแบบไว้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการดำเนินงานตามหลักการและแผนการที่วางไว้ด้วยตนเอง ซึ่งการได้ลงมือทำจะให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นบทเรียนสำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงให้ดีขึ้น อีกทั้งนักเรียนจะมีการปฏิบัติสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ จนเกิดทักษะคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้จากการทำกิจกรรม สอดคล้องกับที่ พิศมัย บ้านใหม่ (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ขั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกระบวนการทั้ง 9 นั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนพัฒนาตนเองด้านการทำงาน พบว่านักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีทักษะกระบวนการทำงานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 องค์ประกอบด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ตั้งแต่ขั้นที่ 1 เปิดสมอง โดยมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อหาข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีด้านการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน โดยในช่วงแรกนี้นักเรียนมักสืบค้นข้อมูลจากแหล่งความรู้เดียวผ่านเครื่องมือช่วยค้น แต่เมื่อได้ทำกิจกรรมขั้นที่ 1 ซ้ำ ๆ ทำให้ทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียนเป็นระบบมากขึ้น โดยนักเรียนมีการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้นผ่านทั้งเครื่องมือช่วยค้น และสืบค้นจากแหล่งข้อมูลหรือเว็บไซต์ของหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือประกอบกัน ต่อมาในขั้นที่ 2 ประลองยุทธ์ โดยนักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดต่อสื่อสารกันระหว่างเพื่อนในกลุ่ม และใช้เครือข่ายในการสื่อสารเพื่อรับส่งสารสนเทศ อีกทั้งนักเรียนมีการใช้เทคโนโลยีในการบันทึก จัดเก็บ และเผยแพร่ข้อมูลอีกด้วย อาทิ นักเรียนใช้ Application Line ในการรวบรวมข้อมูลและติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่ม และต่อมาพบปัญหาว่าข้อมูลที่รวบรวมระยะหนึ่งนั้นหมดอายุการจัดเก็บ จึงไม่สามารถดูซ้ำและส่งต่อได้ นักเรียนจึงคิดแก้ปัญหาโดยเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลอื่น เช่น Google Drive หรืออาจเปลี่ยนไปใช้ Application การสื่อสารอื่นแทน ทำให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารที่หลากหลายในชั้นการจัดการเรียนรู้นี้ ต่อเนื่องในขั้นที่ 3 ুদ্ধความคิด โดยนักเรียนได้มีการใช้ทักษะและกระบวนการทางเทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยเฉพาะชิ้นงานการนำเสนอผ่าน Application Canva โดยในช่วงแรกนักเรียนได้เลือกใช้รูปแบบสำเร็จรูปในการนำเสนอชิ้นงานอย่างง่ายก่อน แต่เมื่อนักเรียนได้ใช้งาน Application Canva ซ้ำ ๆ จนเกิดทักษะ นักเรียนจึงสามารถออกแบบชิ้นงานได้ด้วยตนเองอย่างสมบูรณ์ และในขั้นที่ 4 พิชิตงาน เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้พัฒนาผลงานของกลุ่มโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ หลังจากนั้นจึงนำผลงานไปประยุกต์ใช้ โดยการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีทั้ง 4 ขั้นที่กล่าวมาทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาและสนับสนุนงานอาชีพ ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นของตลาดแรงงานในปัจจุบัน ดังที่ สุภาพรพรณ อนุตรกุล (2564) กล่าวว่า ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นทักษะด้านดิจิทัลพื้นฐานที่จะเป็นตัวช่วยสำคัญในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ เสาวพา เวศภาวิ และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างเสริมทักษะดิจิทัลแก่นักเรียน พบว่า สถานศึกษาต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้เรื่องการรู้ดิจิทัลให้นักเรียนมีทักษะดิจิทัล ด้วยการสร้างเสริมทักษะดิจิทัลของนักเรียนให้มีทักษะในด้านการรู้ใช้ รู้เข้าใจ รู้สร้างสรรค์ และรู้เท่าทัน โดยให้มีทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลใน 9 ด้าน คือ 1) การใช้งานคอมพิวเตอร์ 2) การใช้งานอินเทอร์เน็ต 3) การใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย 4) การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ 5) การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ 6) การใช้โปรแกรมนำเสนอ 7) การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ 8) การใช้โปรแกรมสร้างดิจิทัล และ 9) การใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย

หลังจากจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีการวางแผนดำเนินงานตามหลักการและกระบวนการทำงานได้เป็นอย่างดี นำไปสู่ความสามารถในการปฏิบัติงานพื้นฐานอาชีพตามหลักการและกระบวนการได้ อีกทั้งยังมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพอย่างเหมาะสม สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิถีแม่แตง สามารถพัฒนาสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ระบุถึงการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับมีทักษะและศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การส่งเสริมทักษะอาชีพช่วยให้นักเรียนสามารถก้าวสู่โลกการทำงานหรือการศึกษาต่ออย่างมีคุณภาพ โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักตนเอง ค้นพบตนเอง จะทำให้นักเรียนสามารถตัดสินใจวางแผนศึกษาต่อเพื่อเข้าสู่อาชีพหรือออกไปประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต และค้นหาความต้องการของตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกอาชีพที่เหมาะสม สามารถวางแผนการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ และเชื่อมโยงการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีเป้าหมาย หรือกรณีที่ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อก็สามารถนำทักษะอาชีพไปประยุกต์ใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงตนเองต่อไปได้ และได้กำหนดแนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะด้านอาชีพไว้ว่า จะต้องออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายและยั่งยืน สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์สู่การปฏิบัติกับชีวิตจริงได้ โดยครูผู้สอนต้องวิเคราะห์ตัวชี้วัดวิเคราะห์เนื้อหาในรายวิชาพื้นฐานที่รับผิดชอบ ว่ามีตัวชี้วัดใด มีเนื้อหาใดที่ควรนำมาเชื่อมโยงให้เกิดความรู้ ความสามารถ

ในการฝึกฝน/ฝึกทักษะ สมรรถนะสำคัญของนักเรียน อาทิ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานทักษะอาชีพให้นักเรียน จนสามารถปลูกฝังลักษณะนิสัยที่จะสร้างให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะ ผู้สอนต้องมีความเข้าใจในแนวทางการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และการเรียนรู้เชิงอัตลักษณ์พื้นที่ที่นำมาบูรณาการเพื่อวางแผนเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถเข้าใจองค์ความรู้ของท้องถิ่นควบคู่กับการพัฒนาสมรรถนะได้ รวมถึงการเลือกใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนได้ในเวลาที่กำหนด

2. เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย ผู้สอนจึงควรคำนึงถึงเวลาในการทำกิจกรรมหากนักเรียนไม่สามารถทำกิจกรรมให้แล้วเสร็จในช่วงเวลาที่กำหนดได้ ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม เช่น ขั้นที่ 1 เปิดสมอง ผู้สอนสามารถให้นักเรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเองมาก่อนเข้ากิจกรรมในคาบเรียน หรือในขั้นที่ 3 จุดความคิด ผู้สอนอาจให้คำชี้แนะนักเรียนในแนวทางของการทำงานเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจในจุดประสงค์ของกิจกรรมอย่างชัดเจนก่อนการเริ่มกิจกรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษาดูผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างละเอียด และทำการวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกพร้อมด้วยแนวทางการนำกรอบสมรรถนะหลักมาสู่การพัฒนา เพื่อเปรียบเทียบผลของระดับสมรรถนะหลักด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สมรรถนะการจัดการตนเอง สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง หรือสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาดูการใช้หลักสูตรท้องถิ่นฐานสมรรถนะวิธีแม่แดง ให้ครบทุกระดับชั้นและครบทุกสมรรถนะหลัก เพื่อจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เน้นส่งเสริมสมรรถนะของนักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรธนา โพธิ์เต็ง. (2558). การพัฒนาทักษะการสื่อสารและความสามารถในการทำโครงการโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและนิเทศ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กุลิสรา จิตธยาณิน. (2562). การจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา ชุนสอาด. (2562). กระบวนการกลุ่มร่วมกับการชี้แนะเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนและจัดระบบของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์, 12(2), 28-37.
- นฤมล รื่นไวย. (2552). ทักษะการรู้สารสนเทศ (Information literacy). รังสิตสารสนเทศ, 15(2), 5-8.
- นวลจันทร์ จุฑาภักติกุล. (2561). คู่มือพ่อแม่ พัฒนาทักษะสมอง EF-Executive Functions ตั้งแต่ปฐมวัย-3 ปี. กรุงเทพฯ: รักลูก เลิร์นนิ่ง กรุ๊ป.
- บัณฑิตา จารุมหา และพยอม ก้อนในเมือง. (2563). วิธีพัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 6(1), 409-423.
- ปริศนา เขียวสุทธิ. (2561). การศึกษาดูการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อในด้านทักษะการสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารการวัดผลการศึกษา, 37(101), 159-170.
- พิชิต เทพวรรณ. (2554). การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์: แนวคิดและกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- พัชรภา เอื้ออมรวิช. (2560). การสื่อสารภายใต้มิติความหลากหลายทางวัฒนธรรมตามแนวคิด Geert Hofstede. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 25(47), 233-240.
- พิมพ์พันธ์ เคชะคุปต์ และเพยาร์ ยินดีสุข. (2563). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิศมัย บ้านใหม่. (2554). การพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- รวิวรรณ วงศ์เดชานันทร. (2563). การพัฒนาและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 11(1), 25-35.
- วัลภา ฐานกาญจน์. (2563). การฟังอย่างลึกซึ้ง Deep Listening. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566, จาก http://hsmi2.psu.ac.th/upload/forum/paper_1516_5f0ab2e81b82a5f0ab2.pdf
- ศิริพร ไกรสมสาร. (2558). การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภลักษณ์ ทองจีน. (2558). เอกสารประกอบการสอนการออกแบบและการจัดการเรียนรู้. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *สมรรถนะการสื่อสาร*. สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2566 จาก <https://cbethailand.com>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *สมรรถนะหลัก 6 ด้าน*. สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2566 จาก <https://cbethailand.com/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน*. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2566, จาก <http://www.guidestudent.obec.go.th/?p=348>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *การวิจัยและพัฒนาแบบการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: พรักหวาน กราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *หลากหลายแนวทางแบ่งปันประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.บี.เค. การพิมพ์จำกัด.
- สุภาพรณ อนุตรกุล. (2564). *ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy)*. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://erp.mju.ac.th/articleDetail.aspx?qid=1246>
- สุภาลัย สายคำภา. (2564). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 19(37), 22-34.
- เสาวพา เวศกาวิ, ฤชดา ผ่องพิทยา และจิรวัฒน์ กิตติพิเชษฐรงค์. (2566). การสร้างเสริมทักษะดิจิทัลของนักเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *ครุศาสตร์สาร*, 14(1), 83-91.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2552). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- Deboer, Wanda Aileen. (1983). The Listening Aspect of Interpersonal Communication. *Dissertation Abstracts International*, 43(09), 1828-A.
- Hunter, A. (2006). What does it mean to be Globally Competent?. *Journal of Studies in international Education*, 10(3), 267-285.
- Virtual Lab School. (2021). *Supporting the communication of children in preschool: Language & literacy experiences*. Retrieved March 14, 2023, from <https://www.virtuallabschool.org/preschool/comm-langdevelopment/lesson-4>